МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Психологія сім'ї

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова **Форма навчання**: денна/заочна
Освітній ступінь: молодший бакалавр/бакалавр

Галузь знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: Право
Рік навчання: 2,3 **Семестр**: 3,4,5,6
Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 20- лекції; 28- семінарські; 72 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Проданова Олена Миколаївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: викладач кафедри загальної та практичної психології
Кафедра: кафедра загальної та практичної психології
Робочій e-mail: lepsa25@gmail.com
Години консультацій на кафедрі: п'ятниця, 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологія сім'ї» буде корисною тому, що сім'я – це специфічний соціальний інститут, завданням якого є соціалізація молодого покоління. Саме в родині закладається підґрунтя становлення світогляду, соціальної поведінки, ціннісних орієнтацій, морально-етичних ідеалів, компетентності в різних сферах життєдіяльності людини. Сучасна сім'я переживає складний етап, змінюються види родинних відносин, іншими стають система влади й підпорядкування в сімейному житті, роль і функціональна залежність подружжя, становище дітей. Аналіз стану сучасної родини вказує на численні проблеми в її становленні й розвитку: зниження інтегративності родини, конфліктні стосунки між подружжям, порушення емоційних зв'язків між батьками й дітьми; зміна умов життя, переоцінка суспільних та особистісних цінностей тощо. Крім того, суспільство загалом і кожна сім'я переживає духовну кризу. Цінності, ідеологія суспільства, сучасна культура не сприяють відродженню традиційних духовних засад родини. Часто причини проблем сім'ї пов'язані або зі специфікою сімейного спілкування (спостерігається тенденція до зниження якості й кількості мовленнєвого спілкування, наявна авторитарність і міжособистісна дистанція, непорозуміння й нав'язування неадекватних соціальних ролей), або з індивідуальними особливостями членів сім'ї (емоційні та психосоматичні порушення, низька стресостійкість), тобто мають психологічний характер, тому важливим є інформаціна просвіта молоді з цього напряму. Курс «Психологія сім'ї» дає можливість студентам отримати необхідні знання про тенденції розвитку та проблеми сучасної сім'ї та оволодіти

умінням застосовувати ці знання в безпосередній практичній та науковій діяльності та особистому житті.

Метою вивчення дисципліни «Психологія сім'ї» є формування цілісного підходу до дослідження сучасної родини, розкриття актуальних проблем психології сім'ї, її специфіки, психологічних особливостей функціонування, об'єктивних і суб'єктивних чинників розвитку, ролі сім'ї в соціалізації індивіда; аспектів психолого-педагогічної роботи з родиною.

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Дошкільна освіта», державного стандарту підготовки молодшого бакалавра зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

1. Знання:

- теоретико-методологічні засади і понятійно-термінологічний апарат дисципліни;
- предмет та завдання дисципліни, історію та сучасні тенденції розвитку вітчизняної та зарубіжної психології сім'ї, загальні закономірності та психологічні особливості стосунків у сім'ї;
- розуміти і бачити взаємозв'язок даної дисципліни з іншими галузями психологічної науки та з філософськими, соціологічними, економічними, юридичними науками;
- мати наукове уявлення про соціально-психологічні, психофізіологічні та соціальні засади психології сімейного життя;
- методологічні та методичні основи становлення подружньої підсистеми, психологічні особливості подружніх конфліктів;
- мати уяву про основні психологічні методи вивчення психології подружніх стосунків.

2. Уміння:

- аналізувати, систематизувати та узагальнювати прослуханий та прочитаний матеріал з питань психології сімейного життя;
- орієнтуватися в сучасній науковій літературі з питань психології сім'ї;
- володіти теоретичними основами розв'язання завдань профілактики подружніх девіацій та підвищення психолого-педагогічної компетентності подружньої пари;
- застосовувати методи діагностики сімейних стосунків у практичній діяльності; розробляти рекомендації щодо попередження конфліктів у сім'ї;
- проводити психологічні та соціально-психологічні дослідження, спрямовані на вивчення динаміки сім'ї;
- демонструвати практичні навички надання психологічної допомоги сім'ї.

3. Комунікація:

- емпатійна взаємодія, вступ у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;
- виявляти і вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості у великих і малих соціальних групах (сім'ї);
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел щодо тенденцій функціонування сучасної сім'ї і грамотної побудови консультативного процесу;
- демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань.

4. Автономність та відповідальність:

- здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

- здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки;

-самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;

-демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям;

-демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Історичні зміни сім'ї та шлюбу

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Історія розвитку шлюбних стосунків від прадавності до сучасності. 2. Шлюб як основа сім'ї. 3. Особливості сучасної сім'ї.	1.Психологія сім'ї: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко, Н.І. Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 2. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М.,Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1.Національні особливості сімейних стосунків. 2. Особливості розвитку української сім'ї. 3. Сім'я і її характеристики.	1.Психологія сім'ї: навч.-методичний посібник / Марценюк М.О. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 2. Седих К.В. Психологія сім'ї: навч. посіб. / К.В. Седих. К.: ВЦ «Академія», 2015. – 192с.
Завдання для самостійної роботи: **1. Записати у словник наступні поняття:** сім'я, шлюб, родина, екзогамія, моногамія, полігамія, полігінія, поліандрія, матріархат, патріархат. **2. Підготовка есе з таких тем:** 1. Порівняйте уклад сім'ї в Стародавній Греції і Спарті. 2. Сімейний уклад Стародавньої Русі. 3. Історична модель української традиційної сім'ї. **3. Підготовка рефератів з тем:** 1.Загальна характеристика історії розвитку шлюбних стосунків від продавності до сучасності. 2. Аналіз національних особливостей	1. Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї» для студентів напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р.- 94с. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0% 2. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч.посіб. / О. А. Столярчук. –Кременчуг: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 3. Кравець В. Психологія сімейного життя: В 2-х ч. - Тернопіль, 1995. – 695 с. 4. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.МАУП, 2001. – 96с.

сімейних стосунків. 3. Особливості розвитку української сім'ї.	5. Седих К.В. Психологія сім'ї: Навчальний посібник . Полтава, 2013. – 197с. 6. Електронна бібліотека Наукова періодика України http://www.irbisnbuv.gov.ua/

Тема № 2. Соціально-психологічні характеристики сім'ї. Проблеми стабільності шлюбу і сім'ї.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): 1. Соціально-психологічна сутність сім'ї та її структура. 2.Специфіка сім'ї як соціально-психологічного феномену. 3. Психологічний аналіз функцій сім'ї. 4. Типологія сімей. 5. Основні тенденції розвитку сучасної сім'ї. 6.Психологічні особливості етапів життєдіяльності сім'ї.	1. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 2.Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї» для студентів напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. -94с. Режимдоступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 3. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. –Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с.
Семінарське заняття (4 год.): 1.Співвідношення понять «шлюб» і «сім'я». 2.Мотиви вступу у шлюб. 3.Фактори стабільності шлюбу і сім'ї. 4.Роль подружньої сумісності в підтримці стабільності шлюбу. 5.Етапи досягнення подружньої сумісності. 6.Сутність поняття «психологічне здоров'я сім'ї».	1.Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 2. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf 3. Васильченко О.М. Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html

Завдання для самостійної роботи: **1.Записати у словник наступні поняття**: сімейна система, зовнішні і внутрішні границі сім'ї, стереотипи взаємодії, сімейна історія, сімейний сценарій, сімейний міф, функціональна сім'я, дисфункціональна сім'я, стабілізатори сімейної системи, сімейні ролі, цикл розвитку сім'ї, сімейна ідеологія, функції сім'ї **2. Напишіть есе з тем:** 1. Опишіть Ваш образ ідеальної родини. 2. Охарактеризуйте власну генетичну родину за різними класифікаціями. 3.Розкрийте зміст тих родинних функцій, до виконання яких Ви залучались. 4.Визначте розподіл формальних і неформальних сімейних ролей у Вашій генетичній родині та їх продуктивність для носіїв. **3. Завдання для самоконтролю:** 1. Які завдання і проблеми постають перед сім'єю у різних фазах життєвого циклу сім'ї? Подайте проблеми і відповідні завдання кожної фази (стадії) у вигляді таблиці. 2. Назвіть тенденції розвитку сучасної сім'ї. 3. Чи можна стверджувати, що сучасна сім'я перебуває в кризовому стані? 4. Проаналізувати особливості порушення спілкування між подружжям: причини, характеристика, шляхи конструктивного вирішення проблеми».	1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.МАУП, 2001. – 96с. 2. Седих К.В. Психологія сім'ї: Навчальний посібник . Полтава, 2013. – 197с. 3. Електронна бібліотека Наукова періодика України http://www.irbis-nbuv.gov.ua/ 4.Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 5.Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї» для студентів напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. -94с. Режимдоступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 6. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. –Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с.

Тема № 3. Характеристика психологічної сутності шлюбу. Формування подружньої пари

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): 1. Рівні готовності до шлюбу. 2. Статеве виховання в сім'ї. 3. Умови готовності майбутнього подружжя до шлюбу. 4. Умови створення психологічно здорової сім'ї. 5. Особливості подружнього спілкування. 6. Вплив спілкування на стабільність сім'ї. 7. Дефекти сімейного спілкування. 8. Форми сімейних стосунків.	1. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 2.Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї» для студентів напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. -94с.

	Режимдоступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf
Семінарське заняття (2 год.): 1. Теорії вибору шлюбного партнера. 2. Періоди формування подружньої пари. 3.Психологічна характеристика періоду дошлюбного спілкування (детермінація, мета, функції). 4. Прийняття рішення про вступ у шлюб. 5. Психологічні пастки періоду дошлюбного спілкування.	1. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. –Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с. 2. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 3. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf
Завдання для самостійної роботи: **1.Записати у словник наступні поняття**: психологічне здоров'я сім'ї, теорія комплементарних потреб, інструментальна теорія, теорія «стимул-цінність-роль», кругова теорія любові, дошлюбний період, передшлюбний період, комплементарні/ некомплементарні стосунки, любов (психологічне визначення), оптимістична модель любові, песимістична модель любові. **2. Дайте власну творчу письмову відповідь на питання:** 1. Психологічні умови оптимізації взаємостосунків у передшлюбний період. 2. Формування у молоді уявлень про сім'ю як необхідний етап підготовки до шлюбу. 3.Знайти, опрацювати і презентувати на занятті ситуації і випадки з сучасного життя, щоб свідчили про гендерну нерівність та дискримінацію. 4. Актуальність проблеми готовності молоді до вступу в шлюб. 5. Охарактеризуйте розвиток стосунків у дошлюбній парі. **3. Підготовка рефератів з тем:** 1. Особливості дошлюбних уявлень молоді. 2. Моральні основи міжособистісних стосунків юнаків і дівчат. 3. Підготовка молоді до сімейного життя. 4. Фактори ризику при вступі в шлюб.	1. Васильченко О.М**.** Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html 2. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.МАУП, 2001. – 96с. 4. Седих К.В. Психологія сім'ї: Навчальний посібник . Полтава, 2013. – 197с. 5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч.посіб. / О. А. Столярчук. –Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 6. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf 7. Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї» для студентів напряму

5. Психологічні умови оптимізації взаємостосунків у передшлюбний період. 6. Психологія емоційних стосунків як основа сімейного життя. 7. Роль національних традицій в сімейних стосунках. 8. Любов як вище людське почуття. 9. Любов в концепції Е.Фромма. 10. Роль та місце жінки в сучасній українській сім'ї. 11. Теорії формування статевої ідентичності. 12. Статеві відмінності в сфері поведінки дорослої людини і дитини. 13. Статеві відмінності в сфері моралі. 14. Статеві відмінності в сфері емоцій дорослої людини і дитини. 15. Рольовий конфлікт працюючої жінки. 16. Психологічні проблеми домогосподарок.	підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. -94с. Режимдоступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 8.Радчук Г.К., Тіунова О.В. Сімейне виховання. Освітній тренінг для батьків: навчально-методичний посібник. Тернопіль Навч. книга. Богдан, 2010. 120с. Режим доступа:https://bohdanbooks.com/upload/iblock/7c0/7c04b9302071ac775c93aaf17c1e4acb.pd

Тема № 4. Емоційний компонент взаємодії подружжя. Психологія подружнього статевого життя. Динаміка подружніх відносин.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1.Тлумачення поняття «атракція». 2.Етапи розвитку емоційних відносин. 3.Феномен любові та її прояви. 4.Співвіднесення понять «любов» і «закоханість». 5. Теорії любові. Пастки любові. 6. Умови збереження емоційних відносин.	1.Психологія сім'ї: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко, Н.І. Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 2. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М.,Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с.
Семінарське заняття (4 год.): 1.Біологічні, психологічні та соціокультурні відмінності статей. 2.Біологічна сутність шлюбу. 3.Етапи сексуальної адаптації подружжя. 4.Співвідношення віку осіб, які вступають у шлюб. 5.Психологічні типи сексуальних партнерів. 6.Сімейно-сексуальні дисгармонії. 7.Чинники стабільності шлюбних стосунків. 8.Життєвий цикл сім'ї (Е.Дюваль, Г.Навайтіс, Е.Ейдеміллер, К.Вітакер). 9.Проблематика перших періодів подружнього життя. 10.Ідеалізація партнера. 11.Шлюбно-сімейна адаптація. 12.Вторинна (негативна) адаптація: причини виникнення, шляхи попередження.	1.Психологія сім'ї: навч.-методичний посібник / Марценюк М.О. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 2. Седих К.В. Психологія сім'ї: навч. посіб. / К.В. Седих. К.: ВЦ «Академія», 2015. – 192с. 3. Психологія сім'ї: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко, Н.І. Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 4. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М.,Поліщук С.А.,

13.Механізми інтеграції сім'ї (Е.Ейдеміллер, Т.Андреева).	Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с.
Завдання для самостійної роботи: **1. Записати у словник наступні поняття:** атракція, біологічна сутність шлюбу, шлюбно-сімейна адаптація, вторинна (негативна) адаптація, інтеграція сім'ї, адаптація інтимно-особистісна, адаптація матеріально-побутова, адаптація морально-психологічна, адаптованість подружжя. **2. Підготувати реферати з тем:** 1. Вплив самооцінки та рівня домагань на вибір супутника життя. 2. Психологічні умови формування готовності особистості до вступу у шлюб. 3.Вплив особистісних особливостей подружжя на стійкість шлюбу. 4. Психологічні особливості сімейного спілкування. 5. Динаміка подружніх відносин. 8. Психологічні особливості первинної адаптації подружжя до сімейного життя. 6. Феномен подружньої сумісності. **3.Дайте власну творчу письмову відповідь на питання:** 1. Вплив дошлюбних стосунків на стабільність молодої сім'ї. 2. Психологічні умови оптимізації взаємовідносин у період дошлюбного спілкування. 3. Етапи розвитку емоційних відносин подружжя та умови їх збереження. 4. Мотивація вступу у шлюб у дисфункційних і гармонійних сім'ях: порівняльний аналіз.	1. Васильченко О.М. Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html 2. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.МАУП, 2001. – 96с. 4. Седих К.В. Психологія сім'ї: Навчальний посібник . Полтава, 2013. – 197с. 5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч.посіб. / О. А. Столярчук. –Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 6. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf 7. Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. -94с. Режим доступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf

Тема № 5. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини. Типи виховання

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): 1. Роль сім'ї в соціалізації дитини. 2. Особливості соціалізації дитини в сім'ї. 3. Психологічні механізми соціалізації, за	1.Максимова Н.Ю. Соціальна робота з сім'єю : підручник Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2015. – 350с. 2. Опорний конспект лекцій з курсу

допомогою яких батьки впливають на дітей. 4. Особливості стилів сімейного виховання. 5. Поняття рольової багатофункціональності в сім'ї. 6. Основні патогенні типи виховання. 7. Гіпоопіка: явне емоційне відкидання, перфекціонізм, компенсаторна гіпоопіка, гіпопротекція, прихована гіпопротекція, потураюча гіпопротекція.	«Психологія сім'ї» для студентів напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. - 94с. Режим доступа: http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001.-96 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Виховання по типу підвищеної моральної відповідальності. 2. Суперечливе виховання. 3. Причини неадекватного батьківського ставлення до дитини. 4. Поняття психологічного здоров'я дитини.	1. Васильченко О.М**.** Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html 2. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.МАУП, 2001. – 96с. 4. Седих К.В. Психологія сім'ї: Навчальний посібник . Полтава, 2013. – 197с.
Завдання для самостійної роботи: **1.Записати у словник наступні поняття:** психологічне здоров'я дитини, гіпоопіка, явне емоційне відкидання, перфекціонізм, компенсаторна гіпоопіка, гіпопротекція, прихована гіпопротекція, потураюча гіпопротекція, соціалізація дитини, психологічні механізми соціалізації, типи виховання, стилів сімейного виховання. **2.Підготувати творчу роботу (есе) на одну з наведених тем:** 1.Визначити основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих взаємин. 2. Сім'я як розвиваюче середовище для дитини з обмеженими можливостями. 4. Обґрунтуйте психологічні причини неадекватної або проблемної поведінки дітей у сім'ї, використовуючи теорію А.Адлера та Р.Дрейкурса. **3. Практичне завдання:**	1. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч.посіб. / О. А. Столярчук. –Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 2. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf 3. Психологія сім'ї: навч.-методичний посібник / Марценюк М.О. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 4. Седих К.В. Психологія сім'ї: навч. посіб. / К.В. Седих. К.: ВЦ «Академія», 2015. – 192с. 5. Психологія сім'ї: навч. посіб. [для студ.

Оберіть одну із конкретних проблем дітей (поданих нижче) та розробіть план-схему роботи психолога із зазначеною проблемою. *Список проблем:* бійки дітей в сім'ї повільність і незграбність, спалахи гніву, брехня і злодійство, нешаноблива і зухвала мова, ниюча дитина **4. Підготувати реферат на одну з тем:** 1.Механізми сімейної соціалізації. 2.Підкріплення і його роль у становленні особистості дитини. 3. Умови ефективного заохочення дітей батьками. Проблема оптимального стилю сімейного виховання. 4. Стилі сімейного виховання та їх характеристика. 5. Тип контролю і дисципліни в сім'ї та його роль у вихованні дитини. 6. Типові помилки сімейної о виховання. Причини неадекватного ставлення батьків до дитини. 7. Характеристика неадекватного батьківського ставлення. Причини. 8. Роль порушень структурно-рольового аспекту життєдіяльності сім'ї у виникненні психічних порушень у дітей і підлітків.	вищ. навч. закл.] / Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко, Н.І. Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 6. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М.,Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с. 7. Психологія сімейних взаємин: нав.посіб./[М.С. Корольчук, ПП. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.]; заг.ред.М.С. Корольчука. – К.: Ніка-Центр, 2010.- 296с. 8. Заслуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч.посібник. - К.: Веселка,1998. – 327 с. 9.Горецька О.В., Сердюк Н.І. Психологія сім'ї: Навч.посібник. – Бердянськ, 2014. – 215с. http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/243/1/Horetska%20O.%2C%20Serdyuk%20N.%20Psykholohiya%20simyi.pdf

Тема № 6. Психологія сімейної кризи. Мотивація сімейних конфліктів, особливо небезпечних для сімейної цілісності.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Визначення поняття «криза». 2. Теорії криз. 3.Стадії кризи (автор Дж. Каплан). 4.Критерії діагностики кризи. Визначення поняття «сімейна криза». 5.Поняття про нормативні сімейні кризи. 6.Ненормативні сімейні кризи. 7.Тлумачення поняття «ревнощі» (В. Даль, М. Бердяєв та ін.). 8.Психологічні детермінанти ревнощів. 9.Типологія ревнощів (Т.В. Андреєва, В. Менделевич).	1.Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М.,Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред.В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. –282 с. 2. Психологія сімейних взаємин: нав.посіб./[М.С. Корольчук, ПП. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.]; заг.ред.М.С. Корольчука. – К.: Ніка-Центр, 2010.- 296с. 3. Заслуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч.посібник. - К.: Веселка,1998. – 327 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1.Кризові періоди у розвитку подружніх стосунків (Плзак, Н.Самоукіна). 2.Прояви сімейної кризи на індивідуальному рівні, у нуклеарній сім'ї, у розширеній сім'ї. 3.Прояви сімейної кризи у стосунках сім'ї і соціуму.	1.Горецька О.В., Сердюк Н.І. Психологія сім'ї: Навч.посібник. – Бердянськ, 2014. – 215с. http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/243/1/Horetska%20O.%2C%20Serdyuk%20N.%20Psykholohiya%20simyi.pdf 2.Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї:

4.Симптоматична поведінка членів сім'ї як наслідок сімейної кризи. 5.Стадії та форми прощення (Р. Енрайт). Прийняття прощення.	навч.посіб. / О. А. Столярчук. –Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 3. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf
Завдання для самостійної роботи: **1.Записати у словник наступні поняття:** сімейна криза, теорії криз, стадії криз, нормативна сімейна криза, ненормативна сімейна криза, сімейний конфлікт, ревнощі, прощення. **2. Написати ессе на одну з тем:** 1. Нормальні та патологічні ревнощі як над цінні ідеї. 2. Рекомендації особам, яких ревнують (С. Кратофіл, А.Я. Варга, В.А. Смєхов). 3.Тлумачення поняття подружня невірність (А.Н. Волкова, А.Я. Варга). 4.Мотиви позашлюбних зв'язків (А.Н. Волкова). 5.Відмінності в мотивуваннях зрад у чоловіків і жінок (Лосева).	1. Психологія сім'ї: навч.-методичний посібник / Марценюк М.О. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 2. Психологія життєвих криз особистості: навч. посібник / Черезова І. http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/267/1/Cherezova%20I.O.%20Psykholohiya%20zhyttyevykh%20kryz%20osobystosti.PDF 3. Конфлікти в сім'ї: особливості та специфіка / Квас Р. http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/42037/1/12-15.pdf

Тема № 7. Психологічна діагностика сім'ї.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): 1.Мета і завдання психологічної діагностики сім'ї. 2.Методи психологічного вивчення сім'ї. 3.Параметри діагностики подружніх стосунків і відповідні методики. 4.Особливості психологічної діагностики сім'ї з проблемною дитиною. 5.Особливості психологічної діагностики сім'ї на основі індивідуального і системного підходів.	1.Горецька О.В., Сердюк Н.І. Психологія сім'ї: Навч.посібник. – Бердянськ, 2014. – 215с. http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/243/1/Horetska%20O.%2C%20Serdyuk%20N.%20Psykholohiya%20simyi.pdf 2.Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч.посіб. / О. А. Столярчук. –Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 3. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf

Семінарське заняття (2 год.): 1. Методи психологічного вивчення сім'ї. 2.Умови і техніки проведення соціально-психологічних досліджень сім'ї. 3. Параметри діагностики подружніх стосунків і відповідні методики. 4. Порядок зняття, збору, класифікації, зберігання і застосування отриманої інформації. 5. Регламентація соціально-діагностичних досліджень сім'ї у сучасних умовах. 6. Проблеми і труднощі здійснення і отримання діагностичної інформації про сім'ю.	1. Васильченко О.М. Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html 2. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf
Завдання для самостійної роботи: 1. Від чого залежить вибір психологом тих чи інших психодіагностичних засобів у процесі роботи з сім'єю? 2. Проведіть психодіагностичне дослідження стосунків у знайомій вам сім'ї з допомогою однієї із методик, проаналізуйте його результати і оформіть відповідний звіт	1. Психологія сім'ї: навч.-методичний посібник / Марценюк М.О. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 2.Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї». – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016р. -94с. Режим доступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf

Тема № 8. Психологічна допомога сім'ї. Дисфункціональні сім'ї. Процеси розпаду і дестабілізації сімейних відносин.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): 1. Риси психологічного консультування і психотерапії сім'ї. 2.Принципи психологічного консультування сім'ї. 3.Механізми психологічної корекції сімейних стосунків.	1. Васильченко О.М. Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html

4.Особливості використання методів і прийомів сімейного консультування. 5.Доцільність застосування сімейної психотерапії. 6.Принципи і стадії процесу сімейної психотерапії.	2. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І.– К.:Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с. Режим доступа: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.МАУП, 2001. – 96с. 4. Седих К.В. Психологія сім'ї: Навчальний посібник . Полтава, 2013. – 197с.
Семінарське заняття (4 год.): 1. Чинники та наслідки руйнування шлюбно-сімейних відносин. 2. Види розлучення. 3. Фази розпаду емоційних відносин. 4. Стадії розлучення. 5.Проблеми повторного шлюбу	1.Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчуг: Щербатих О. В., 2015. – 136 с. Режим доступа:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf 2. Ушакова І.М. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. НУЦЗУ. 2017. Режим доступа:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf 3. Васильченко О.М. Діагностика та корекція репродуктивної поведінки особистості: навчально-методичне видання. К.: 2012. – 96 с. Режим доступа: http://divovo.in.ua/vasilechenko-olega-mikolayivna-diagnostika-ta-korekciya-reprod.html
Завдання для самостійної роботи: **1.Записати у словник наступні поняття:** свідомість, мислення, воля, пам'ять, несвідоме, підсвідоме, свідоме, самосвідомість, ідеальне, рефлексія. **2.Підготовка рефератів з наведених тем:** 1. Дисфункціональна сім'я. 2. Психологічні портрети дружин, дітей і онуків із співзалежних алкогольних родин. 3.Сімейна алкогольна співзалежність як контекст відтворення алкоголізму. 4.Прогноз розвитку для дружин, дорослих дітей і онуків з алкогольних родин. 5.Психологічна допомога дружинам, дітям і онукам алкоголіків. 6.Робота з хімічно залежними сім'ями. **3. Підготовка презентацій з наведених тем:** 1.Дитина в процесі розлучення батьків: розлучення як психологічна травма. 2.Психологічна допомога дитині у випадку виховання її прийомними батьками.	1. Психологія сім'ї: навч.-методичний посібник / Марценюк М.О. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 2. Психологія життєвих криз особистості: навч. посібник / Черезова І. http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/267/1/Cherezova%20I.O.%20Psykholohiya%20zhyttyevykh%20kryz%20osobystosti.PDF 3. Конфлікти в сім'ї: особливості та специфіка / Квас Р. http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/42037/1/12-15.pdf 3.Опорний конспект лекцій з курсу «Психологія сім'ї» для студентів напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія». – Мукачево: Вид-во МДУ,

3.Розлучення в житті дорослої людини: розчарування й втрата партнера. 4.Психологічна підтримка розведених батьків: мачухи, вітчими. 5.Наслідки розлучення для дітей і для подружжя. 6.Проблеми неповної родини.	2016р. -94с. Режимдоступа:http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/720/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C.%D0%9E.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%97.pdf 4.Радчук Г.К., Тіунова О.В. Сімейне виховання. Освітній тренінг для батьків: навчально-методичний посібник. Тернопіль Навч. книга. Богдан, 2010. 120с. Режим доступа:https://bohdanbooks.com/upload/ibloc k/7c0/7c04b9302071ac775c93aaf17c1e4acb.pd

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою.

У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю – контрольна робота у тестовій формі

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант 1

1.До предмета психології сім'ї можна віднести:

а) психологію особистості;

б) соціально-психологічні явища у сім'ї;

в) подружню взаємодію;

г) усі відповіді правильні;

д) усі відповіді неправильні.

2. Особливостями сім'ї є:

а) чітко окреслена гетерогенність сім'ї;

б) наявність чоловіка та дружини;
в) наявність у сім'ї дітей;
г) усі відповіді правильні;
д) усі відповіді неправильні.

3. До основних напрямів соціально-психологічних досліджень сім'ї можна віднести:

а) вивчення впливу умов праці на психологію сім'ї;
б) вивчення функцій сім'ї;
в) вивчення психологічних якостей подружжя, які необхідні сучасному суспільству;
г) усі відповіді правильні;
д) усі відповіді неправильні.

4. На психічний і соматичний стан здоров'я сім'ї впливають:

а) почуття неповноцінності членів сім'ї;
б) комплексу неповноцінності окремих його членів;
в) комплексу переваги чоловіка або дружини;
г) фрустрація між очікуваннями й реальними умовами життя сім'ї.
д) всі відповіді вірні

5. Народження дітей і продовження роду виконує функція:

а) еротична;
б) сексуальна;
в) репродуктивна;
г) регулятивна.

6. Комунікативна функція виконує роль:

а) народження дітей у сім'ї;
б) задовольняє сім'ю спілкуванням і взаємодією;
в) виховання дітей;
г) дозволяє отримувати інформацію про дії подружжя.

Форма підсумкового контролю - залік.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	**Оцінка за традиційною шкалою**
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Загальна оцінка за курс виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja___pro-porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahnen-zi-zminamy.pdf

Максимальна	**70 балів**	**30 балів**

кількість балів	(поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	(проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35** балів (поточний контроль)	**16** балів (проміжний контроль)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним

	матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Підготовка словника термінів	5
Підготовка рефератів	5
Написання есе (творчих робіт)	5
Підготовка презентації	5
Практичне завдання	5

Критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань є вміння студента правильно відповісти на питання та вміти пояснити теоретичні засади, згідно з якими була дана відповідь.

Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Оцінювання *есе* чи *письмової творчої роботи* оцінюється за такими критеріями: вона має відображати власну позицію автора, бути достатньо обґрунтованою та не містити плагіату.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Студенту пропонується 30 тестових питань. Правильна відповідь на 1 питання складає 1 бал. Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи складає 30 балів, мінімальна – 16.

Викладач _____ Проданова О.М.
(підпис) *(ПІБ)*

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології
протокол №_____від «_____»____20____р.
Завідувач кафедри _____Прокоф'єва Л.О.